

JOÓS TAMÁS

10 éves a Magyar Énekmondók Találkozója

Vas megye, Szombathely
1999–2008.

*„Szégyen a szó, ha nem vigasz,
Szégyen a vers ha nem igaz
Igaz vagyok, szégyentelen
Akárcsak a történelem”
(Szilágyi Domokos)*

E gondolatok jegyében 1999-ben fogalmazódott meg Szombathelyen három kulturális intézményben illetve szervezetben, a *Vas megyei TIT Egyesülete*, a *Magyarok Világszövetsége Vas megyei Szervezete* és az *Oladi Művelődési Központ* munkatársaiban az a gondolat, hogy lehetőséget és alkalmat kellene teremteni arra, hogy a magyarországi és a határainkon túli énekmondók, verséneklők találkozassanak egy – esetleg minden évben megrendezhető – fesztivál keretében. A cél az volt, hogy az ünnepi találkozók által az énekelt vers és a régi históriás énekek műfaja szélesebb körben ismertté váljon. Dinnyés József daltulajdonos – aki e műfaj egyik nagy „öregje” és „motorja” – adta a végső lökést számkra, s így 1999 januárjában, a Magyar Kultúra Napja alkalmából először találkoztak Szombathelyen a Kárpát-medencei énekmondók. A találkozón résztvevő Délvidékről, Felvidékről, Erdélyből, és Kárpátaljáról érkező szólisták és együttesek nagy örömmel és lelkesedéssel léptek fel magyarországi társaikkal Szombathely város és a megye nagyobb településein, valamint a Szombathelyen megrendezett gálán a nagyközönség előtt is szép sikert arattak.

Az első találkozó sikere arra buzdította a szervezőket, hogy az egyszeri alkalomból sorozat legyen. 2000-ben, a Magyar Millennium évében – a Kormánybiztosi Hivatal hathatós támogatása lehetővé tette számkra, hogy még több előadót hívjunk meg a határokon kívülről és belülről. Ismét vendégünk volt Márk Attila Brassóból, Szerda László és

együttese a Vajdaságból, a Credo együttes Kárpátaljáról, Kürthy Lajos és a Vándor együttes Érsekújvárról, itthonról pedig Kátai Zoltán, Dinnyés József, Buda Ádám. A szombathelyi gálán adták át a város kulturális kitüntetéseit, így a Magyar Kultúra Napja alkalmából megrendezett találkozó méltó eseménye volt a Millennium évének Szombathelyen.

2001-ben a szervezők tovább bővítették a meghívottak körét és a gálán kívül a művészek eljutottak Vas megye kisebb településeire is. A falvak iskoláiban, a templomokban megtartott előadásokon nagyon sokan vettek részt és az előadók véleménye az volt, hogy talán a leghálásabb közönséggel találkoztak ezeken a településeken. Sajnos azonban azt is tudomásul kellett venni, hogy a szíves invitálásoknak egyetlen és valós akadálya a pénz hiánya. Vagyis a települések iskolái és művelődési házai nem, vagy nagyon nehezen tudták előteremteni azokat a költségeket, amelyek révén az énekmondókat fogadhatják. Mivel az Oladi Művelődési Központ nagyobb összeget nem tudott előteremteni és a pályázati lehetőségek is szűkösök voltak, a találkozó megrendezése veszélybe került. Azonban 2001-ben új lehetőségként merült fel a Gazdasági Minisztérium egyik olyan pályázata, melynek révén a pénzügyi hátrányban lévő településekre ún. tájolóssal igényes és magas kulturális értéket hordozó produkciókat lehet vinni. 2002-ben a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) segítségével sikerült a találkozót megszervezni. 2003-ban pedig sikerült elérni, hogy mind Szombathely városa mind pedig a Vas megyei Önkormányzat természetesen módon, külön kérelem nélkül emelte be a programot támogatni kívánt nagyrendezvényei körébe. A 2004. évi találkozó támogatói közül ki kell emelni a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumát, amely nagyban hozzájárult a megrendezés anyagi feltételeinek biztosításához.

A rendezvényekről

A szervezők célja mindig is az volt, hogy alkalmat teremtsenek arra, hogy Vas megye falvaiba, hátrányos helyzetű településeire is eljussanak az előadók és az ottani az iskolákban és a művelődési házakban, könyvtárakban és templomokban rendhagyó irodalomórák keretén belül megismertessék a gyermekekkel és a fiatalokkal a költészet kincsesládáját. Úgy gondoltuk, hogy ezen elképzelésünk megvalósulása esetén több célunk is teljesül. A gyerekek olyan irodalmi élményben részesülnek, amely sajnos

egyre jobban hiányzik az állami oktatásból és a kultúraközvetítésből. Az irodalom, a versek megszerettetése fontos feladat, különösen a gyermekek fogékonyak az amúgy kevésbé ismert műfajokra, a költészetre és az énekelt versekre. Ezen kívül az élő előadás, az énekelt szó ereje adhat további élményt a hallgatók számára. Talán nem közhelyszerű ismételni, hogy e sokszínű világban, a túlzóan nagy teret kapó virtuális élményeken túl mindig érdemes a gyerekek számára a közvetlen és személyes kommunikáción alapuló kapcsolatok felhasználásával bemutatni az irodalmat, a verseket. Az élő előadással, a kicsit színházszerű tér megteremtésével ünneppé varázsolni a hétköznapiakat. Így válhat a gyerekek számára egy egyszerű irodalomóra színházi élménnyé.

A szervezők az elmúlt tíz évben egy megyei kiterjesztésű sorozatot rendeztek és az együttműködés olyan szintjei valósultak meg a cél érdekében, amelyek segítették a program sikerét. A falvakba, a hátrányos helyzetben lévő települések iskoláiba, művelődési házaiba és a templomokba eljutó előadók nagyszámú közönség előtt léphettek fel. Úgy számoltuk, hogy alkalmanként és helyszínenként átlagban közel 100 gyermek hallgatta meg az énekmondók programjait, így találkozásként a program tájoló részében közel 3000 Vas megyei iskolás vesz részt a rendhagyó irodalomórákon és koncerteken.

A Találkozókra – a teljesség igénye nélkül – az elmúlt tíz évben alábbi előadók és együttesek kaptak meghívást:

Béke Csaba énekmondó (Debrecen), **Berényi Margit** (Érsekújvár), **Buda Ádám énekmondó** (Szentendre), **Credo együttes** (Ungvár), **Csetneki József dalos** (Sárospatak), a **Fábri Géza és Ivanovics Tünde (Mentés Másként Trió)** (Deszk), **Dinnyés József daltulajdonos** (Budapest), az **Énekmondó együttes** (Zalaegerszeg), a **Folkтарыsznya együttes** (Szombathely), **Göbő Sándor** (Nagyszombat), a **Hangraforgó együttes** (Győr), **Kátai Zoltán énekmondó** (Feketeerdő), **Keresztes-Nagy Árpád énekmondó** (Zsámbék), **Kercsmár Zsolt** (Gödöllő), a **Kicsi Hang Duó** (Érsekújvár), **Korzár együttes** (Udvard), **Kürthy Lajos** és barátai (Érsekújvár), **Márk Attila énekes** (Brassó), **Orbán Ferenc** (Marosvásárhely), **Újvári Gyöngy** (Szentgotthárd), **Róka Szabolcs énekmondó** (Budapest), **Strófa együttes** (Budapest), **Szerda László és a Prima Vista** (Óbecse), **Tarisznyások együttes** (Szombathely), **Tóbisz Tamás** (Budapest) és a **Vasi TIT Irodalmi Köre** (Szombathely), **Vándor együttes** (Érsekújvár)

A Gálaestről

A Magyar Énekmondók Találkozója évenkénti ismétlődő eseménye a Gálaest, amelyen minden, az abban az évben fellépő előadó és együttes részt vesz. A közel három órás program közönsége asztalok mellett, finom borok társaságában hallgathatta az énekmondók műsorát. A tíz év alatt lassan törzsközönséget nevelő találkozó résztvevői évente új produkciókkal és összeállításokkal teszik színessé műsoraikat. Az V. Találkozó hangzó anyagát CD lemezen is sikerült megjelentetni 500 példányban. A 2006-os évben Kátai Zoltán énekmondó Wathay Ferenc énekei című lemeze jelent meg az Oladi Művelődési Központot szervezőként akkor váltó Vas Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ kiadásában. Az 1300 példányban megjelenő hanghordozó kultúrtörténeti esemény, hiszen addig senki nem énekelte fel a XVI – XVII. század fordulóján élő katonaköltő énekeit.

A forrásokról

A találkozók megrendezése mindig a pénzügyi lehetőségektől függ. Az elmúlt tíz évben több pályázati forrás biztosította a szervezők számára, hogy minden évben megrendezhessék a programot. A támogatók sora a teljesség igénye nélkül: Gazdasági Minisztérium, Nemzeti Kulturális Alap, Nemzeti Civil Alap, megyei és városi források, helyi erők.

Az elmúlt tíz év sikere a szervezőket arra buzdítja, hogy a következő években is hasonló céllal és sikerrel szervezzék meg e rendhagyó találkozót, amely generálta az Érsekújváron 2004-től kétévente megrendező Kárpát-medencei Énekmondók Találkozója megszületését, a sepsiszentgyörgyi találkozokat és a két alkalommal Tinódi Lantos Sebestyén városában, Egerben is megvalósult fesztivált. E szaporodó találkozók révén a műfaj képviselői évente több alkalommal is bemutatkozhatnak a nagyközönség előtt.